

Solidaritet - stendött eller skendött ord?

Jag har kommit att tänka på att det finns ett ord som man väldigt sällan ser eller hör nuför tiden. För några årtionden sedan däremot förekom ordet ständigt i samhällsdebatten. Det gick väl inte en dag utan att man såg eller hörde det i medierna. Ordet är SOLIDARITET.

När såg eller hörde man det ordet i medierna senast? När uttalade du det själv senast?*

Alla som är tillräckligt gamla för att ha varit med på sjuttioalet minns säkert att ordet solidaritet var väldigt vanligt på den tiden. Men generationerna som har kommit efteråt vet väl knappast ens vad ordet betyder. Det började bli ett modeord i samhällsdebatten i slutet av sextioalet, blomstrade under sjuttioalet, hängde fortfarande med i början av åttioalet, började tynade bort under sent åttioal och stendog under nittioalet. Smaka på ordet: Solidaritet. Om ni har åldern inne för att minnas det: Visst smakar det lite otidsenligt, lite vänstervridet (också ett gammalmodigt ord), visst har det en bismak av progg och Mah-Jong? Men vad betyder ordet solidaritet egentligen? I ordboken står det:

Solidaritet (av latinets solidum, hela summan, kapitalet) innebär för kollektiv att gemensamt ta ansvar för något, inbördes gemenskap, att i egenskap av del av en grupp verka hänsynsfullt utan egenintresse för denna grupps bästa.

I grundbetydelsen är ordet naturligtvis opolitiskt. Men det blev så politiserat under dess glansperiod att jag själv, som aldrig har tillhört vänsterrörelsen (och inte någon politisk rörelse alls förresten) knappast skulle ha kommit på tanken att använda ordet solidaritet, varken i tal eller skrift.

Därför kan jag själv känna mig lite förvånad över att jag kommer på mig med att faktiskt sakna ordet lite grann, sakna att man så sällan ser eller hör det längre. Fast egentligen är det ju inte själva ordet som är det viktiga, utan vad det står för. Har vi solidaritet i Sverige? I världen? Är jag själv solidarisk? Med vem eller vad i så fall? Om ett ord (i alla fall nästan) försvinner ur offentligheten, försvinner då också det som ordet står för? Kan man ta tillbaka ett ord och på det sättet också öka det som ordet står för?*

Man kan säga att vänstern fick monopol på ordet solidaritet och därmed blev det till en politisk klyscha som föll i glömska när vänstervinden mojnade och nya vindar blåste i slutet av åttioalet. Men jag skulle faktiskt önska att patinan som omger ordet försvann, att ordet blev nytt och fräscht igen, och att det kunde användas i fler sammanhang än partipoliska.

Kanske solidaritet när allt kommer omkring inte är stendött utan bara skendött?

Noter:

* Googlar man på "solidaritet" får man visserligen många träffar, men en del syftar förstås på den polska rörelsen "Solidaritet", som jag bortser från i den här texten. Det visar sig också att det finns en nattklubb vid Stureplan som heter så! Man kan spekulera över om ordet nu är så daterat att det verkar exotiskt och spännande för stureplansfolket.

** Jag har tidigare skrivit om omoderna ord i "Stoppa morden på de omoderna orden".

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Susanne Ljung Adriansson med Poeter.se id #13635 innehar upphovsrätten